

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

MENTETI KETT-

WIG J. U. D.

De

Veritate Phi-
losophiæ Hobbesianæ:

Contra

Virum Amplissimum,

ULRICUM HUBERUM,
Curiae Frisicæ Exsenatorem, &c.

ad

Illustrem & Amplissimum

Dominum

D. GERHARDUM FELT-
MANNUM,

Jctum celeberrimum, Sacræ Reg. Ma-
jest: Daniæ & Norwegiæ Consiliarium
dignissimum, Dicafteriique Ostfri-
fici Assessorem meritissi-
mum &c.

Epistola.

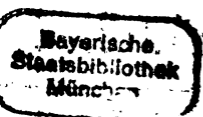
Anno cl^o l^oc xcv.

Seneca ep. 33. circ. fin.

unic, quod isti, qui nunquam tute-
fiunt, primam in ea re sequuntur
qua nemo non a priore descivit:
ea re sequuntur, quæ adhuc quæ-
nquam autem invenietur, si con-
mus inventis. Prætereà qui alium
ihil invenit, imò nec quærit. Quid
ibo per priorum vestigia? ego ve-
veteri: sed si propiorem planio-
venero, hanc muniam. Qui ante
overunt, non domini nostri, sed du-
Patet omnibus veritas, nondum est
multum ex illa etiam futuris reli-

curus apud eundem ep. 29.

m volui populo placere, nam quæ
non probat populus; quæ probat
go nescio.

Magnifice, Amplissime Vir.

EA, quæ subinde prodeuntibus annis, erga Viros eruditione illustres, mihi propria succrevit veneratio, Tuum Ampl. Vir, Qui Tu Tibi, scriptis à Te editis, principem inter Jctos, parem cum primo inter Philologos, comparasti locum, quovis modo ambire favorem, pia sanè causa fuit. At, cum is, qui mihi inest naturalis rubor, Tibi præstandam observantiam, publicè meritò contestandam (cum privatus eandem, privatos inter parietes, admirando profecutus fuerim :) huc usque suppresserit. Ecce Amplissimus Huberus, nomen & inter Jctos, & Philologos suo merito notissimum, nec & hinc sine veneratione à me nominandum, hâc, quâ huc usque inclusus cavea, evolandî, publiceque, quàm sanctum, quàm antiquum mihi Tuum nomen sit, testandi, ansam, vel inde pergratam mihi præbuit. Et enim aliquot ab hinc mensibus, cum meum de Ambitu quâ antiquo, quâ hodierno, conscriptum tractatum, cum amicis conferrem, ejusque calci, defensionem Philosophiæ Hobbesianæ, contra virum Amplissimum Huberum; subjecissem, evenit, ut fama hanc rem

4
pertulerit. Unde quanto ejus
signatus est Ampl. Huberus, qui
se intellexisse, me suas fore
sententias, adjiciendo, se hoc
daturum, sed æquo animo cala-
tum meum excepturum. At,
Huberus, sanè haud parvo Rei-
ariae detrimento, fati concessit
cum Manibus, ipsiusque (ut
ora certare videar, has quales-
as suppressere: Ni quidam, me
hoc produxisset theatrum, hinc
se ultimo quasi elogio famæ
constitutum esse hyperaspistam:
issimum Eckium, (singulares &
ob animi dotes è Franequera-
tinam evocatum Academiam)
e, (quod tamen absit à Viro,
no credam) perversa hæc Hob-
in eversionem Rerumpublica-
bertatis, immò Religionis, nata,
brundem futurum propugnato-
defendere. Etsi jam Amplissi-
exoticis haud indigeat defen-
Filiam (cui omnia fausta, fa-
nam animitus precor) Virum
n Franequerana, jura profiten-
t. Constitui tamen, quæ ad-
n me torserit tela, cominùs ex-
n, Amplissime Feltmanne, quic-
n, sic paucis habe.

S. I.

Huic, ut proprius accedam proposito, cui-
vis legenti patebit, me parte meæ dissertatio-
nis tertia de Ambitu, ad adstruendum jura
Principum, fundamentis philosophiæ Hob-
besianæ innixum fuisse, ex eorumque dedu-
ctione, quæ Principi liceant, quæ verò non,
probasse; hinc haud injuria me motum esse
credo, hæc si fundamenta, contra Eos, ea-
dem non solum periculosa, sed pestifera, sed
prorsus bruta, clamantes, ita defenderem,
quò cuique liqueat, me haud cœco mentis
ductu, vel novitatis amore, sed deliberatò,
sed veritatis asserendæ studio, eadem esse se-
cutum. Hæc verò fundamenta, cum nemo
solidius, nemo magis candidè impugnârit,
quam Amplissimus Vir **Ulricus Huberus**,
hinc ejusdem argumentis, cum ad stabilien-
dum nobilissimum Hobbesii de Cive opus,
tum ad sublevandas meas assertions, respon-
dere, & hujus, & mea interesse credidi. Nec
spero quemquam ægrè laturum, quòd ad de-
fendenda hæc dogmata, contra Ampl. Hu-
berum, ut meum adhuc haud ita pridem Præ-
ceptorem, insurrexerim, cum adversarium
non illustriorem, non magis eruditè, ubicun-
que maxima judicii lima adspersa, Hobbesio
contradictentem, nec magis ad me, si devia-
rem, in viam reducendum, aptum, quocun-
que etiam me verterem, reppererim; in pri-
mis, quod hac via, commodissime ad verita-

tem eatur, cujus indagatio, sola mihi cura est, non vero hæc, ac si ex inimicitiiis magnorum Virorum clarescere, conarer. Disputabo igitur contra ea, quæ Vir Amplissimus, in egregio de jure civitatis opere, capite primo, secundo, tertiove Hobbesio opposuit, & quidem eadem brevitate, qua usus est Nobilissimus simul ac Amplissimus Huberus.

§. 2.

Itaque cum positione quarta decima, capituli primi, operis allegati, D. Huberus Juris publici facultatem hanc esse tradidisset, ut illud, quod singulis in Republica ordinibus competit, iis recte tribuatur, & justitia in omni regimento custodiatur, hinc & illud fieri posse existimat, et si Plato omnia imperia esse corrupta, & Aristides Rempublicam multa egere injustitia dixerint, cum de regimine publico non sit desperandum, quin bonæ mentis tessera in eo custodiri possit, quamvis difficillimum in politica practica & ipse fateatur, consilia leviter ab honesto devia ubique vitare. Reiciendas tamen censet apertas fraudes, quas Machiavellus, suo suggestit Principi, quam, pergit, pos. 12. nuper existit, qui flagitia sæculi, & scelera dominationum, ex fonte juris, & natura civitatis, specie philosophiæ derivare instituit, Thomas Hobbes Anglus. Jam, et si Machiavellum, solito calumniarum onere, quo gravius, quam suomet premitur tumulo, levare, hujus non sit instituti, præsertim cum peraribus & prædurus Ejusdem censor, Hermanus

nus

7
nus **Contingius**, in Epistola ad **Alvenslevium**,
Machiavelli Principi & suis in Eum animad-
versionibus, præfixa, hoc præstiterit; tamen
quæ dominationum scelera **Hobbes** docuerit,
videnda censeo. Et erunt procul dubio ea,
quæ capite sexto, & duodecimo **Hobbes** ha-
bet. Etenim capite sexto, posteaquam de-
monstrasset, non posse non, quin is, qui sum-
mum habet imperium, jus habeat gladii, eo-
que ad stabiliendam justitiam, adeoque & pœ-
nas sumendas utendi, potestatem judicandi,
leges ferendi, Magistratus, Ministrosque ci-
vitas eligendi, qui & quomodo subditi sui
de Deo sentiant, quibus Eum colant ceremo-
niis, examinandi, subjicit tandem 11. 12. debe-
re quoque impunè esse, quicquid is fecerit,
adeoque nec Eundem Legibus Civitatis te-
neri, nec cuiquam in civitate, respectu ipsi-
us, quicquam esse proprii, cum Et debeat
obedientia omninò simplex. Fundamentum
horum omnium est, quod si à singulis, seu
majore parte civium in alium summum trans-
feratur imperium, hic in omnes Cives idem
jus habeat, quod quisque Civium in seipsum,
extra civitatem constitutus, maximè, quod
in delatione facta quisque Civium omnem
suam vim ac potestatem ita transtulisse præ-
sumatur, ut sua voluntas ejusdem factis in-
esse credatur, cum per delationem, juri re-
sistendi renunciarint, hoc enim si non fecis-
sent, summum imperium penes se cum statu

hostili reservassent, nam quamdiu promiscuæ
 conditioni corporis & membrorum locus est,
 quamdiu adhuc status remanet hostilis, qui na-
 turæ coalitionis omninò repugnat; Itaque
 semper delationi, pactum de non resistendo,
 consistit, necesse est; ex quo jam sequatur itidem
 necessarium, ut Principi quæcunque faciat,
 impunè sit, cum in primaria juris sui delatio-
 ne per pactum de non resistendo, hoc popu-
 lum voluisse, certum sit. Hinc deducta
 Hobbesiana capit. 12. quod ad subditos nul-
 latenus spectet cognitio boni vel mali, scru-
 pulosa videlicet disquisitio, num mandata
 Principum sibi bona vel mala sint. Quod
 teneantur ad obedientiam omninò simplicem.
 Quod ad eos cognitio de Regibus, num Ty-
 ranni sint, nec ne, haud spectet, eò quod hi
 nullis teneantur legibus, &, quod eorum a-
 ctis non resistere, semel pactum fuerit. Quod
 nulla cogitatione summum imperium divisio-
 nem recipiat. Quod civibus nullum suarum
 rerum sit absolutum dominium, sunt verissi-
 ma. Quinimò ipse D. Huberus dict. tractat.
 lib. 1. cap. 14. pos. 10. hæc adstruit, cum inquit:
*Tametsi jus habeant imperantes pauci vel singuli
 simpliciter constituti, sic agendi cum civibus, ut hi
 ad patientiam obligentur, etsi δούλοισι, & inique
 ab illis imperetur, certum tamen & jam antea di-
 ctum est, imperia talium principum esse injusta, &
 sepe detestanda, scilicet quando jus pro bono & equo
 sumitur, vel pro eo, quod Rex facere debet, ex*
 præ-

prescripto Dei. Et idem asserit Hobbes, cum Principem salutem populorum, veræque religioni non studentem, in dictamina rectæ rationis, æquum bonumque suadentia, & in Deum committere, expressis affirmet verbis, non solum *num. 2. c. 13.* sed & per totum caput Principem in id laborare vult, ut subditos suos ab hostibus externis defendat, ut pacem internam conservet. Ut ii, quantum cum utilitate publica consistere potest, locupletentur. Denique libertate innoxia perfruantur. Hæc enim pertinent ad commodum proprium, & utile juris sibi commissi exercitium; at si jus suum in contrarium exerceat, *tunc ille nihil minus, quam jus inique agendi habet,* inquit D. Huberus, id sanè verum, quatenus Legi naturali, morali, ac divinæ subjacet, non quatenus jus pro lubitu imperandi in subditos, spectat, nam cum D. Huberus, subditos ad patientiam præstandam obligatos tradat, & imperanti jus ita cum civibus agendi esse, asserat, certè respectu subditorum hoc jus imperandi non potest esse injustum, cum patientia quoad subditos, tantum in casu male administrati imperii requiratur; Quinimò quod exercitium imperii à se solum dependeat, & ita, quemadmodum exerceatur, hoc populum voluisse, delatio suadeat: Imposuit quidem expectationi civium eo fine coalitorum, ut quam suavissimè viverent, at hinc in legem naturalem, nemini ut sis molestus

tradentem, incidit. Quæso Amplissime Vir, an jura imperantis, & naturam Civitatis demonstrare, est flagitia dominationum præscribere? Certè Ego non putarem. Maneat illæsum imperantium jus, & duret patientia subditis propria! cùm quod voluntati sue, circa communiæ rerum administrationem renuntiarint, summique imperantis arbitrio, se suaque ita commiserint, ut quaslibet injurias propria voluntatis Lege pati cogantur; ceu ipse inquit D. Huberus pos. 3. cap. 14. Hoc ergo si ita est, cur Ampl. Vir cap. 9. pos. 3. eorum opinionem rejiciat, qui genus humanum (verba sunt) libidini paucorum ut mancipia, imò ut bruta animalia, subjiciunt, cum hic asserat, propria voluntatis Lege quaslibet injurias, eos pati esse coactos? quod ergò ab initio fuit voluntatis postea est necessitatis, & cum volenti nulla fiat injuria, consequens est hoc jus esse.

§. 3.

At contrà nititur D. Huberus cap. IX. argumentum petens à Democratia, idque è scopo institutæ civitatis, videlicet, quod populus, ut sibi securè vivere, suoque jure uti liceat, in societatem coierit, & ita in media ad id ducentia, solum consenserit. Unde si major pars minorem superare, bonisque exuere mavelit, minores se non solum separare, sed & resistere posse, credit, cum hec institutioni & fini coalitionis sint contraria; multò magis si periculum mortis minori parti imminuat, cum ex communi & primevo fœdere in inter-

*ternacionem sui conspirasse non videantur. Id, cum
 & populum voluisse, taciteque in Aristocratia ac
 Monarchia sibi reservasse tradit, hinc & separatio-
 nem, imò resistantiam subditis tribuit cap. 10. præ-
 primis, ait, cum singuli in translatione imperii, se
 singulis obligarint, ut quantum in unoquoq; esset,
 bono communi operam darent, hinc & universos,
 adeoque & superiores, eo pacto teneri vult, cum
 personale vinculum fidei data, respectu universita-
 tis elidi nequeat, adeoque Civitatem adversus sin-
 gulos Cives ream posse fieri injuriæ concludit, sic-
 que evidenter totam Philosophiam Hobbe-
 sianam suis cum fundamentis conquassare
 studet. Hæc ut stabiliamus, videamus, num
 argumentum hoc in statu democratico om-
 ninò locum habeat, & si sic, an fundamen-
 tis nostris repugnet, demum an illud statui
 Monarchico sit applicabile? Quoad primum,
 largiamur D. Hubero, multitudini ob jus
 omnium in omnes, non amplius statum ho-
 stilem arrisisse, ideoque hunc in finem, ut
 securiores & beatiores viverent, coaluisse;
 mutuisque pactis singulos ad id se obligasse.
 Largiamur quoque hæc pacta à majore parte
 fuisse violata; Largiamur hinc minori jus re-
 sistendi competere. At hoc jus resistendi, ut
 D. Huberus putat, non provenit à tacito vel
 expresso pacto securitatem suadente, sed hinc,
 quod minor pars eo solum pacto voluntatem
 suam majori subjecerit, si hæc vicissim ean-
 dem subjectionem spondeat, tanquam si unus-
 quisque*

quisque diceret: *Ego jus meum ad populum transfero, in tuam gratiam, ut tu tuum in gratiam meam transferas ad eundem.* Et sic major populi pars, etsi hæc in statu democratico voluntatem civitatis efficiat, tamen ex pacto singulorum cum singulis in minorem potest fieri injuria, quatenus minori parti eam subtrahit subjectionem, ad quam ex primævo fœdere tenebatur, licet hoc casu res tum ut plurimum ad statum vicissim dilabatur naturalem hostilem nempe, ceu ex subiecto exemplo clarissimè patet. Notum itaque est in conventu democratico quemque jus suffragii habere, heic si suffragia sint disparia, exque eadem imparitate suffragandi, conventus absque tempore & loco iterum congregandi, dissolvatur, tunc utique redit res vel ad Anarchiam, vel statum belli omnium contra omnes. Jam si major pars sua decreta cum interuisione minoris, & ejusdem expilatione exequi velit, certè ex mutua hac subjectione, pactoque illo reciproco, quod parem ubicunque causam, & in neminem potestatem coactivam paret, Jus minori datur resistendi, aliumque ad violata pacta reintegranda adigendi. Sique major pars in se civitatem adeoque cogendi potestatem residere contenderet, ne hili efficeret, cum propter defectum consensus communis civitas non amplius sit, & eo intuitu redit cuique jus, seipsum propria auctoritate defendendi.

dendi. Hoc itaque argumentum fundamentis Hobbesii non adversatur, sed contrà ex ejusdem traditis validissimè roboratur. Hoc autem an statui Monarchico, ubi & idem fœdus, consequenter & eosdem effectus statuit D. Huberus, sit applicabile? dispiciendum, ego simpliciter negandum censeo, idque sequentibus de causis: primò, *ob diversam rationem inite societatis, ac hinc stabilitæ democratiæ, & imperii in unum delati.* Primæva namque multitudo ideò mota est, ut in unum coiret, quo tutius vivere, suisque bonis liberius sibi uti liceret, vel ipso D. Hubero adstipulante adeoque ratio dependet à conservatione particulari: At contra, cur civitas mota, ut suum imperium in unum aliquem transferret, fuit ratio stabiliendi, & conservandi bonum publicum, ob continuas rixas in Democratia ortas, aliaque incommoda, quibus tempestivè occurrendis nihil tutius, quam per unum consuli, cujus documentum Romana vetus respublica, ut nota, ita omni exceptione major, existit. Illic igitur respectus particularis, hic universalis, at ea fœdera, quæ ut particularia juvant, plerumque ut ad universum considerata nocent, imò nullatenus locum habere possunt. Secundò *ob formam Democratiæ & Monarchiæ, quæ in Democratia est fœdus omnium cum omnibus. At in Monarchia omnium cum uno, sicque ille dissensus suffragandi, & pactum de minùs valente*

nte non opprimendo, heic omninò cessat,
 im nemo à seipso dissentire unquam nec
 nseatur, nec possit. Et quemadmodum il-
 is summa, ipso D. Hubero teste, in eo con-
 tit, ut quæ consensu majoris partis statuun-
 r, ea cunctos sub dicta securitate obligent,
 e contra hujus summa est, ut quæ ab uno
 atuta, omnes ligent indistinctè. Tertiò ob
 rsonas deferentes, quæ in Democratia sunt sin-
 guli cives separatim, at in Monarchia con-
 nctim, & sic ipsa Civitas. Quartò ob natu-
 ram rei delatæ, quæ cum sit imperium, remanet
 de omnibus commune in statu democrati-
 co, at in Monarchico transfertur, & hoc quod
 omnium fuit, unius fit. Quintò ob preroga-
 vam delationis quæ in Monarchico statu cer-
 ta, & unius est, cum in democratico, ad ci-
 ves in vicem separatim consideratos incerta,
 & nullius sit. Sextò, ob naturam imperii; &
 de delationis, quæ omnia omninò pacta re-
 quit, si enim per delationem factam in unum
 hominem, illud ipsum jus, quod Civitatis
 est, transfertur, ipseque Civitatem repræsen-
 tet, quæso qui cum Eo pacisci posset? Cum illud
 dicatur esse consensus civitatis, quod singuli
 in civitate voluerunt, quodque universi in-
 ea potuerunt, & ita omnes cives tum ut una
 persona considerantur, at hanc personam in-
 vit Princeps, qui ergò sublata materia ad
 paciscendum habili, pactum posset interve-
 nire, nisi Princeps cum seipso pacisceretur, at
 hoc

hoc inauditum, & absurdum, cum nil aliud
quàm se sibi obligaret. Quinimò si cives
imperantem obligare possent, necessariò &
ipsis deberet esse potestas contra Eundem
coactiva, nam aliàs egregium nihil ista foret
obligatio, jam, si potestas coactiva contra im-
perantem subditis esset, etiam summum im-
perium penes eos resideret; Sed cum con-
trariæ sententiæ adsertores, summum impe-
rium imperanti nihilominùs adscribunt, hinc
necessariò sequeretur duo summa dari impe-
ria, & sic ex una duæ coalerent civitates, quod
utique absurdissimum, nec quenquam hoc
paradoxum probaturum credo, cum idem ita
foret parens & imperans. Et hæc est origo
exitiosissimæ imperantibus doctrinæ, impe-
rium dividi posse, stutuentis, tali enim mo-
do Principes specioso regentis nomine super-
biunt, sed verè & plusquam verissimè, con-
tra naturam sui generis, & imperiũ serviunt,
etenim imaginarius hic imperans, si se huic
illive, ratione non imponendorum tributo-
rum, & nihil absque convocatione horum il-
lorumve statuendi, alliget, profectò summum
imperium non penes ipsum, sed suos limita-
tores residet. Denique omnium ferè impe-
riorum origo & delatio fuerit omninò sim-
plex, usque dum quidam malè feriatorum ho-
minum, statum privatum, ut privati igno-
rantes, quædam pacta, quæ fundamentalia
vocant (sanè quatenus jactam à se tyranni-
dem

dem spectant) seditionibus, aliisque pessimis factis ab imperantibus extorserint, vel conjunctione cum pluribus inita, stirpem regiam occidione occiderint, seseque mutuis quibusdam pactis, (ut commodum sceleris ad omnes perveniret) obligarint, uni quidem esse deferendum imperium, sed ut in administratione aliorum conjuratorum quoque haberetur ratio, heic si tum Rex sua omnia ad præscriptum eorum non amplius institueret, populum ad rebellionem contra Regem incitarunt, eumque tum vel planè solio dejecerunt, vel in id adegerunt, ut nihil his irrequisitis statuendi sibi jus foret, & hinc origo Legum illarum fundamentalium, totam prorsus regii imperii vim subvertentium, ceu ex historia omnium fere gentium demonstrare in proclivi est, neminemque vel mediocriter in historiis versatum latere potest. Utinam hi Reges sese vi imperii, sibi tributis, his vicissim eadem facilitate, qua adstricti, exonerassent, licet hoc tentantibus vel in ipsa barbarie pessimè cesserit, cum capita plebis, jam dulcedine imperandi adstucta, non erubuerint sese legitimis his cœptis opponere, populo ad rebellionem excitato persuadere, tyrannidi incressenti sese opponeret, Regem jure regni cecidisse declararet, non ea intentione, ut populum prætenso servitutis jugo eximerent, sed ne imperio ipsi frustrarentur. Quis enim populum Anglicanum Cromwel-

lio

lio sub protectore liberio rem, quam sub Stuarto Rege adspexit? Quis populum Suecicum sub Carolo Legum fundamentalium putativo propugnatore, magis liberum, quam sub Sigismundo easdem impugnante vidit? Quis Scotos sub Maximiniano jure belli eosdem moderante, magis, quam sub Regibus suis (quos initio, latet quibus Legibus, & cui Procerum conventui subjectos, nullibi easdem enarrans, vel originem demonstrans, narrat Buchananus) serviisse novit? Quis liberos Belgas jam minus, quam sub Philippo exactionibus immunes, sompiaret? Quis Bohemos liberiores post Lechum denatum, sub Proceribus & populari regimine, quam subsecuto Ducum, & dein Regum imperio, legit? Namque hoc certissimum, omniumque seculorum historia comprobatum est, Libertatem plebejam, in sola consistere opinione, nec quid ultra habere. Simplex enim in omni Reipublicæ facie semper occurrit obedientia sive Regi, sive Proceribus, sive à Democratia electis præstetur: cum imperium sine simplici delatione, non consistere, imò ne cogitari quidem possit. Quapropter, si Princeps jus suum, vi imperii sibi competens exercent, profectò non hinc *reus injurie fit*, ut D. Huberus ait, sed potestati, sed officio, sed justitiæ, juri que sibi delato satisfacit, si enim jura dicant, vi metuque

extorta pacta non esse servanda, cur Princeps, in quem, vel cætera obligatio cadere nequit, se his alligatum profiteretur? Certum igitur est, manente penes aliquem imperio, & ex hoc fluente gladii jure, etiam apud Eundem potestatem debere esse absolutam, nullis pactis limitatam, & licet ab His, jus limitandi non habentibus (cum per rerum naturam hoc subditis tribui nequeat:) limitata sit, tamen innoxiam. Et hæc est vis illa principatus, & conditio imperandi, cujus Sallustius Liviam admonuit, apud Tacit. *annal.* 1. & jus illud regium, quo Nothatus Rex sese defendit apud Buchananum *rer. Scotticar. lib. 4. p. m. 102.* Contra si eveniat, Imperium non penes Principes, sed subditos querendum, quod utique paradoxum est. Quin necesse est, D. Huberum in eadem esse sententia, dum *c. 12.* contra Junium Brutum, aliosque Monarchomachos, (quos cæteroquin valide refutavit, Vir pereruditus Guilielmus Barclajus) *constituentem; constituto minime superiorem esse, adstruat.*

§. 4.

Capite sui tractatus secundo, D. Huberus, tradita juris naturæ definitione, postquam eosdem homines ad facienda recta, & omit-tenda turpia teneri docuisset, haud incom-mode *pos. 18.* inquit, unde homo ad servanda hæc juris naturæ, rectæque rationis di-camina obligetur? & inquit: *Causam hujus obli-*

obligationis non ex potentia irresistibili, non ex beneficiis neque ex imperio & eminentia Numinis sed ex dominio Dei in hominem, peremptorie ut ita loquamur, petendam judicamus. Reverà hac assertione D. Huberus tacitè tertium Philosophiæ Hobbesianæ caput, quod est de religione, convellit. Hobbes namque cum *cap. 15.* tradidisset, Deum jus regnandi ab omnipotentia sua habere, ideo validè *n. 7.* concludit, quod cum infirmior validiori non possit non obedire, homo verò naturâ sciat, se haud esse omnipotentem, ideo metus & imbecillitatis propriæ conscientia dicitur, DEO esse obediendum, & insuper sana ratio, omnibus DEI omnipotentiam & providentiam agnoscantibus, suggerat, non esse calcitrandum contra stimulum; adeoque secundum Hobbesii sententiam necessario à metu & potentia irresistibili, non dominio DEI in hominem hæc obligatio oritur, & hæc Hobbesii sententiam esse verissimam adseverare Ego nullus dubito. Largimur quidem facilè D. Hubero Deum Optimum Ter Maximum ex suo in omnes peræquo dominio tenere homines ad sua dictata servanda obligatissimos, ex eoque jus eos puniendi habere, cum omnipotentia Hobbesiana dominium supponat, & quin DEUS secundum eandem, obedientiam universalem a cunctis mortalibus sibi præstandam, habeat, indubium est. At cum in quacunque obligatione duæ adsint personæ necesse

esse sit, obligans videlicet & obligatus; hinc
 dispiciendum, an obligato servamen jurium
 naturalium dominium DEI, an verò irresi-
 stentia suadeat? Ponamus itaque hominem
 in statu naturæ hostili positum; hic se nulli
 subjectum novit, nisi potentia alterius vali-
 diori, adeoque metu & irresistencia, vel in-
 ito pacto subjugetur, hocce verò pactum
 cum in regno Dei naturali omni modo ces-
 set, superest, ut conscientiam humanæ infir-
 mitatis, quæ hic perpetua est, numini huic
 æterno se subjectum sciat.

§. 5.

Capite tertio D. Huberus ipsum Hobbesia-
 næ Philosophiæ principium ut ita dicam prin-
 cipatum & columnam, cui tota est superstru-
 cta moles, evertere annititur; Videndum
 igitur quam validis machinis eandem sub-
 ruere tentet. Primo itaque, (ordinem D.
 Huberi sequar) cum capite secundo enarrâs-
 set, illud solum juris esse naturæ, quod ratio
 necessaria præcipit ac prohibet, hinc jam
 concludit contra Hobbesium, non rectè sta-
 tui fundamentum juris naturæ, *ut quisque vi-
 tam & membra sua, quantum possit, tueatur*; ac
 quàm rectè, videamus. Potuit Hobbes hoc-
 ce juris naturæ fundamentum ex insiro uni-
 cuique appetitu naturali, qui est, ad illud,
 quod sibi bonum arripiendum, & malum fu-
 giendum, in hoc appetitu siquis turbetur, ni-
 hil sibi prius succurrere potest, quam mediis
 ad id

ad id ducentibus turbationibus resistere, suamque vitam & membra, contra turbantem, quæ hinc læderentur, tueri, nec quid verius & solidius excogitari possit, video. Et enim Hobbes & ego non inficiasimus, relata ab Hubero juris naturæ dictamina primævis his hominibus non fuisse insita; nam si nec tunc, minùs & postea hæc habuissent, sed hoc est, quod absolute negamus, ob corruptissimam hominis naturam, exercitium dictaminum naturalium, antè civitates è societate coalitas, fuisse inter homines positivè frequentatum, & argumento sit, communio omnium rerum tunc usurpata, quam & D. Huberus agnoscit, ex qua communione non potest non status hostilis derivari; utique, cum unicuique in omnes res idem jus esset, & unus rem communem arripuisset, certè non poterat non, quin alter rem hanc ut communem, adeoque & suam sibi vellet, hanc verò sibi eripi, cum id bonum sibi non esse videret alter, & alius sibi malum, hanc non habere, quid aliud inde, quam status hostilis? quid ex statu hostili aliud, quam sui defensio fluere potuerit, certè non video. Adeoque ipsa natura quidem primèvis hocce præceptum suggerebat, at ratiocinationem, quatenus sibi bonum vel malum, suggerebat, contra quam D. Huberus *pos. 3.* putat, & hinc differt ab iis, quæ sunt ἐν τῶν πρώτων κινήσει φύσει, quæ absque ratiocinatione, nobis cum

brutis sunt communia. Nec contra facit, quod D. Huberus hocce fundamentum juris naturæ locum non habere censeat, si per jus intelligamus *regulam actuum moralium, qua obligamur ad id, quod rectum est.* Cum nos in statu naturali, per jus ex hoc statu deductum, nihil aliud indigitemus, quam libertatem, qua quisque fruitur facultatibus naturalibus secundum rectam rationem utendi. Numero dein 7. & 8. ipse D. Huberus hoc juris naturalis fundamentum, in jure domini, jure herili, jureque patriæ potestatis agnoscit, & *nil prius in eo reperies, ait, quam id, quod vitam, & membra quemque sua tueri docet.* Agnosco quidem in jure domini vindicando & afferendo hocce fundamentum, at minùs in jure herili, minime patriæ potestatis. Nam si hoc in jure obtineret herili, utiq; necessario servo suggereret, vitam & membra sua contra violentiam Domini esse protegenda, & hinc, cessante pacto concessæ libertatis utendi in commodum domini membris suis, jus esset servo aufugiendi, imò & dominum, quo magis tutus & illæsus foret, interficiendi. Et in jure patriæ potestatis hoc si locum haberet, pater posset castigando filium injurius in ipsum fieri, & sic licita esset filio membrorum suorum tuitio, contra quam Hobbes, ubique quàm rectissimè prodidit. Pergit D. Huberus *pos. 9. 10. & seqq.* & negat, ex jure quod quisque habet, omnibus utendi mediis, & agendi quid-

quidlibet, sine quo se conservare nequit, & ex jure sibi, de medijs istis dijudicandis retento, sequi illud *jus cuique in omnia competere*, quod tamen ex natura rerum communium, & jure cuique in eadem peræquo, verissimum est. Nec interest, num *pos. 12.* excipiat, hoc quidem verum esse, nisi quatenus *vita aliter conservari nequeat*; & alteri *iniqua non inferatur conditio*. At rehero, nulli in statu hostili inquam conditionem inferri posse, cum & jus suum, ex iisdem principiis deductum, manente statu hostili retineat. Nec obstat instantia illa, Huberiana, *quod homini insitum sit studium societatis, nec eandem societatem cum licentia se invicem lædendi, haberi posse, pos. 14. & 15.* quod, nec & nos negamus, videlicet ipsis principiis societatis, tacitum, de sese non amplius lædendo, inesse pactum, hoc tamen minime ante societatem initam obtinet. Nec facit, quod *pos. 16.* D. Huberus ajat, *natura quandam inter homines cognationem esse*, sane quatenus omnibus insitam sui tuitionem spectat, nec regula illa Christi *pos. 17.* allata, huc quadrat, cum cuique *salvum maneat jus*, & in vindicandis mihi rebus, & alteri idem jus relinquo, & sic contra. Quapropter nulla hic manifesta injuria, secus ac ille autumat *pos. 18. 19. & 20.* oritur. Quæ dein à *pos. 21. ad 26.* Contra Hobbesium D. Huberus disputat, quod quidem *metus*, at non *ambitio* & *avaritia ad societates inveniendas aliquid contulerint*, cum

post institutas civitates primitivè nata videantur,
 & superflue ex appetitu plurimum ad eandem
 n, & contemptu inter se invicem, ex æqua-
 te orto, refutatur. Negamus quoque,
 m nullam validam rationem adferat D. Hu-
 rus, *studium, ad societatem Reipublice incun-*
n, immediatè à natura proflexisse, sed contra
 tuimus, communionem, & omnium in o-
 ia æquale jus creasse primò confusionem
 unium rerum, & dein mutuum metum ob
 utam possessionem, de sibi non eripiendo,
 neque dein metum homines in majorem
 defensionem ad societas pellexisse, quod
 obfecto naturali ratione tam conveniens est,
 nihil possit excogitari convenientius:
 incipio ego quidem naturalem ad societa-
 m instinctum, quatenus homo ducitur ad
 pagationem sui, adeoque mutua, tam
 mare, quam foemina, ad propagandum
 pensationem, quæ cum absque associatio-
 fieri nequeat, superest, ut natura hominem
 talem societatem incitet. At nullatenus
 o concipere possum, hominem natura ad
 ietatem rerum suarum cum aliis incun-
 m, duci, quæ enim prægnans ad eam possit
 reniri ratio, nulla sana Philosophia sugge-
 Porro concedimus quidem D. Hubero,
 etatem eam, sine quibus conservari non potuit, ob-
 vari voluisse, at negamus hoc naturâ pro-
 misse, sed tantum expressa vel tacita juris
 renunciatione cum inita societas à con-
 tra-

trahentibus legem accipiat, non hæc leges præscribat, & ea demum pacta, tacitè vel expressè observata, nomen societati dant. Hæc contra *pos. 25. 26. § 27. dicta sunt.*

§. 16.

Numero dein vigesimo octavo hæc subji-
cit, D. Huberus: *Quin talia dictata non modo
vim legum habent, ex imperio DEI, sed exinde
quoque jus nascitur inter homines invicem, sicut inter
cives cujusque Reipublicæ. jus contra se invicem ex
Legibus oritur.* Non negamus violatores hu-
jus juris in Deum committere, quatenus le-
gi sibi natura inditæ contrariantur, sed hoc
negamus, illud jus, quod in conscientia so-
lum ligat esse relativum ad homines invicem
nec subjectos, sed æquales, nisi expresso pa-
cto in illud consenserint, suamque volunta-
tem circa hoc pacto declararint, quinimo,
nec & in civitate jus contra se invicem ex
legibus oritur, ut D. Huberus autumat, nisi
hoc fieret ex pactis ante initis, de Legibus
non resistendo, eique, qui in easdem deliquit,
non auxiliando. Itaque cum dictamina illa
juris naturæ non sint ad homines in statu na-
turali invicem relativa, necessum est contra
hypotheses illas Hobbesianas à D. Hubero à
pos. 29. usque 35. relatas, esse verissimas.
Porro *posit. 35.* D. Huberus improbat dogma
illud Hobbesianum, scilicet, *jus nature pacem
exinde salum suadere, quod bellum homines sibi in-
commodum experti essent.* Quid quin veritati

B 5

ma-

maximè consonum sit, non video, quid quæ-
 sè hominem ad mutandum statum fortius
 impellit, quam si multis in eodem fuerit sub-
 jectus incommoditatibus; & concordiaè,
 quam D. Huberus naturalem, esse urget, non
 nisi in ipsa civitate & in ipsa societate locus est,
 & hinc in primis, quod discordiam sibi non
 bonam in statu hostili fuerint experti, nec
 proin falsa, ut D. Huberus, autumat, sed ve-
 ra hypothesis est, *naturaè jus dictare, in civitate
 instituenda recedendum esse à jure omnium in omnia,*
quia paci hoc nocivum est. Et quanquam D.
 Huberus *pos.* 38. tale jus existere neget, hoc
 tamen superque communio rerum, ab ipso
 met agnita stabilit. *A. posit.* tamen 39. usque
 50 D. Huberus probare conatur, in ipsa
 communione, & ante coalitas civitates fuisse
 cognitionem & usum aliquem mei & tui, id-
 que hoc argumento: *Videlicet in paucitate &
 raritate hominum ante constitutas civitates viguisse
 potestatem patrum familias, in hisce familiis putat
 unumquemque ea, que non sunt communicativa sui,
 sibi arrogasse, & nefas fuisse hoc eripi; Quod ergo
 quis ita habuit, ut absque injuria sibi non potuerit
 eripi, ibi necessario usus mei & tui fuit.* Respon-
 deo, si D. Huberus supponit unam aliquam
 familiam, sub uno Patrefamilias degentem,
 ibi non potest non, quin mutuum consensum
 huic obediendi, si institutiva, vel consensum
 necessarium, si naturalis sit familia, adeoque
 herile, vel à matre in liberos subs deriva-
 tum,

tum, adeoque paternum agnoscat imperium² & hinc omnium jus in hunc unum translatum ponat, hoc si facit, ceu quod negare nullo modo potest, tum illa familia civitas est, & consequenter ex voluntate Patrisfamilias aequè ac in civitate, quis aliquid, respectu sui invicem, sibi arrogare poterit, alterumque hoc eripere cupientem, injuriam in eundem fieri, dubio caret. Sin verò genus humanum in plures divisum proponat familias, idem hoc in unaquaque familia obtinet, at, quoad familias ad se invicem consideratas; manente statu hostili, omnia erunt omnibus, nihilque proprii quis præ alio sibi tribuere poterit, etiamsi res sint incommunicabiles, etenim dissoluta si esset multitudo, absque capite familiae, eæ res quas quis sibi ad victum elegit, & quas vicissim alter sibi, quin ab utroque alteri auferri possint, in dubium, si id sibi bonum videatur, nam ad hoc solum jus naturæ in statu naturali collimat. Originaria proin mei & tui cognitio, cum ipsa civitate cœpit, nec derivativam cum D. Hubero, agnosco, cum nemo sibi jus bona communia transferendi invito altero, cui idem in iis jus est, tribuere possit, quinimò quod ex eadem hæc ratione nulla acceptatio hinc cogitari possit, quæ valida ad retinendum, aliumque tertium jure suo privandum foret, hæc *pos. 51. 52. 53.* oppono. Quamobrem argumentum à vi translationis & jure stipulatio-

tio.

onis defunctum omnino corrumpit, cum talis
 translatio juris sui non possit fieri, nisi & o-
 mnes alii consentiant, quia dominium cui-
 que in eadem res est absolutum, talis vero
 omnium consensus sibi, civitas nascitur, in
 qua maximè ligat hæc delatio. Quin quo-
 que hoc inter duos iuxta promissa seu nulla
 utroque contrahentium retractari possint,
 dubium, si ratio mea metusque dicent, hoc
 mihi bonum non esse. Quinimò si largire
 cessui non esse locum, hinc illud sequere-
 r necessariò, societatem inter eos esse con-
 tractam, statuique hostili renunciatum, eoque
 modo obligationem inter hos ad vim propol-
 ndam mutuò esse natam, adeoque mero
 utui naturali hoc perinapplicabile, cum hic
 non aliàs, quam in confusa multitudine sibi
 vicem non subjecta, non vinculis promif-
 que ligata, considerari possit, idè ea argu-
 menta societatem redolentia primævo statui
 hostili persunt incongrua, hæc contra *pos. 53.*
seqq. dicta volo. Quæ dein D. Huberus,
 dictamine juris naturæ, ejusque debita in
 ocùnque statu observantia edisserit, in sta-
 hostili & communi nullatenus obtinent,
 in in statu naturæ corrupto, & à propria
 ratiocinatione, quid sibi bonum vel malum
 dependente, qualis noster naturalis & ho-
 stis est, nulla ut dictum & probatum sit re-
 ratio ad se invicem, ideoque sublata hac, et-
 iam ea dictamina, in civitatibus demum ob-
 fer-

servari sueta, planè tolluntur. Quæ dein à
 pos. 75. ad Ho. de Lege cordibus nostris inscri-
 pra, & hujus, tanquam omnibus hominibus
 communis, vi, disputantur, tantùm relativè
 ad suum Creatorem Deum scilicet locum ha-
 bent, qui ex eadem eò maxime contra homi-
 nes, ut reos, vi propriæ conscientiæ confi-
 tentes, & ita semetipsos damnantes, jus pu-
 niendi habet, minimè verò ad cætera confu-
 sæ multitudinis capita relativè pertinent,
 ideoque verissimè Hobbes dixit: *Ante citraque*
paçiones initas nihil injuriæ posse committi. Cum
 antea nulla fuerat obligatio, nullumque fœ-
 dus, quo quisque alteri tenebatur, sic nulla
 poterat fieri injuria, utpote in sola paçtorum
 violatione consistens, ubi omnia erant o-
 mnium, absque ulla restrictione. Erat qui-
 dem bellum omnium contra omnes, & hic
 illeve premebatur, sed jure, cum idem contra
 oppressorem sibi jus erat perpetuò, ideo hoc
 bellum non justum, licitumve erat inde, ut
ille qui viribus prevalebat, jus puniendi violatores
humane societatis exerceret. Ceu D. Huberus
 pos. 83. asserit, nam quæso, qui poterat hu-
 mana societas violari, cum non erat? con-
 venientius hoc dogma est Civitati, ubi ma-
 jor civium pars, adeoque prevalens, mino-
 rem societati civili contrarium, jure punire
 potest, cum utrinque statui sit renunciatum
 hostili, & hi tum demum violatores humane
 societatis quanquam improprie dici possent.

Hæc igitur in meam Hobbesique defensionem, contra argumenta Viri amplissimi Huberi in medium protulisse, hæc vice sufficiat, quibus si quis acquiescere velit, tunc hoc unum expeto, ut eadem modestia, qua erga D. Huberum & lubens, & debite usus sum, me excipere, haud dedignetur. Profecto non spernendum hanc in rem elogium, quod Magnus ille Grotius, in Prolegomenis nobilissimi de Jure Pacis ac belli operis, Scholasticis Philosophis tribuit, videlicet, Eos, quanquam diversa tuendi studio semper tenerentur, laudabile tamen præbuisse modestiæ exemplum, solidisque certasse argumentis, non, (qui mos nuper adeo litteras inquirenare coepit) convitiis, turpi foetu impotentis animi. Igitur hic subsisto, cum aliquando scopum ac usum Philosophiæ Hobbesianæ, in quacunque Reipublicæ forma demonstrare, divino annuente numine, animus mihi sit, ubi tum ansam haud habebo difficilem Thomasicum, aliorumque non ferenda, & undique conquesta, corrogatave in Philosophum nostrum evomita, refutare convitia. Tandem, ut ad Te, Mecenas Optime! à quo coepit, mea regrediatur epistola, hanc qualem qualem judicaveris, æqui bonisque consulto, meque excusatum, quod epistolæ modum excefferim, Teque juste longiori, onerarem, ac cogitationes Tuas ad altiora directas

ctas interruperim, habeto : Quanquam hanc materiam, à cujus vera decisione plurimorum regnorum salus dependet, non indignam judicaverim, quæ Illustri tuo nomine præfulgens, publicæ eruditorum censuræ subiciatur. Proin, si in Ejusdem pertractatione, vel Tibi uni non displicuero, sat erit. Interim Deum oro, ut Te Tibi quam suavissimè vivere, ac Reipublicæ litterariæ quam diutissimè præesse, sinat. Vale tuo Illustris merito Feltmanne. Quid Tibi hac de materia censendum videatur, si per otium licuerit, ut mihi exponas, ea, qua in Te est ingenuitas, suadet, jubet, cui inhærens, se, ad quæcunque officia paratum hisce testatur

Ment. Beb. Kettwig
J. U. D.

